

Til ekspertgruppen for barn i fattige familier

Borggata 2b
0650 OSLO
Telefon 24 14 91 00
e-post lbf@lbf.no
www.leieboerforeningen.no
Bankkonto 7874.06.22160
Klientkonto 7878.06.03819
Orgnr. 9700 158 68 MVA

Oslo, 24.01.23

Boligpolitiske tiltak for barn i fattige familier

Årsaken til at barn vokser opp i fattige familier er mange og komplekse. Boligpolitikk er en av disse faktorene. De siste årene har det blitt tatt flere grep for å ta tak i den økende barnefattigdommen, men likevel fortsetter fattigdommen å øke.

Barn er mer sårbare enn voksne, og rammes ekstra hardt av fattigdom. Barn kan oppleve direkte konsekvenser av å vokse opp i fattigdom, slik som mangel på materielle goder, trangboddhetⁱⁱⁱ, lav boligstandard, manglende muligheter for å gjøre lekserⁱⁱⁱ, og utfordrende bomiljø^{iv}. Men det finnes også indirekte konsekvenser av fattigdom som går utover barna, slik som utslagene fattigdom har på de voksne. Eksempler på dette er de voksnes stressnivå knyttet til økonomiske bekymringer, eller for eksempel flytting. Et annet indirekte eksempel er leieboeres manglende eierskap til nabolaget, manglende følelse av trygghet i nabolaget, og det at leieboere i høyere grad enn boligeiere er mindre fornøyde med livet.^v

Forbrukerrådet skriver i rapporten «Å leie bolig^{vi}» (s. 24) at 24 % av leieboerne i undersøkelsen har flyttet de siste 12 månedene, og at 1 av 3 flytter ufrivillig. I rapporten beskriver leieboerne at de opplever stress knyttet til flytting. I en upublisert medlemsundersøkelse Leieboerforeningen gjennomførte i 2021, finner vi lignende tall, og halvparten av de 700 respondentene opplyste at de opplevde uro og bekymring knyttet til kontraktsfornyelse med utleier^{vii}. Å flytte medfører store endringer i et barns liv, og det bør tas boligpolitiske grep for å hindre ufrivillig flytting på leiemarkedet.

Vi som jobber i Leieboerforeningen, ser hvordan barnefamilier på leiemarkedet, enten de bor i en privat eller en kommunal bolig, sliter med konsekvensene av høye husleier, små leiligheter, kortsiktige boforhold og lav boligstandard. Det å være vanskeligstilt barnefamilie på leiemarkedet fører for mange også til en manglende mulighet til å slå rot og bygge nettverk i nabolaget. Dette kan igjen skape eller forsterke utenforskap og manglende mulighet til samfunnsdeltakelse.

Det råder liten tvil om at det å være boligeier er mer gunstig enn å være leieboer. Boligeiere har lavere bokostnader enn leieboere, større grad av botrygghet og høyere boligkvalitet^{viii}. Det er bred boligpolitisk oppslutning rundt bevaring og styrking av eierlinja, og Leieboerforeningen støtter også eierlinja. Men vi ser gang på gang hvordan leiepolitikken og leieboerne blir nedprioriterte til fordel for slike boligpolitiske tiltak for eierlinjen, både fra nasjonale og lokale myndigheter.

I den nasjonale boligsosiale strategien Alle trenger et trygt hjem (Regjeringen, 2020), er en av hovedmålsetningene at leie skal være et trygt alternativ (s. 15) ^{ix}

Andelen leieboere har økt med 90.000 siden 2015^x, og andelen vanskeligstilte på boligmarkedet har økt med 13,7 % i samme periode.

Leieboerforeningen mener at boligpolitiske tiltak for å styrke eierlinjen ikke er nok i seg selv, og at det haster med tiltak som også styrker leieboeres botrygghet, i tråd med den nasjonale strategien, og i tråd med det nasjonale boligpolitiske målet om at alle skal bo trygt og godt.

Vi håper ekspertgruppen for barn i fattige familier vil ta med seg behovet for å styrke leiesektoren og leieboernes rettigheter inn i sitt arbeid, og vil avslutningsvis komme med noen korte forslag til tiltak. Foreningen har tett dialog med både nasjonale og lokale myndigheter, men vi ønsker en bred forankring for arbeidet med en opprydning i leiesektoren, og vi håper og tror at våre innspill vil være i tråd med ekspertgruppens mandat. Et nytt husleielovutvalg^{xi} er i ferd med å bli nedsatt av Kommunal- og distriktsdepartementet, og Leieboerforeningen oppfordrer ekspertgruppen til å ta kontakt med lovutvalget.

2

Forslag til tiltak for å bedre boforholdene for vanskeligstilte barnefamilier på leiemarkedet

- større grad av botrygghet i form av mer langsiktige leiekontrakter enn dagens minstetid på 3 år inn i den nye husleieloven
- en gjennomgang av prisfastsettelsessystemet i husleieloven, som gir mer overkommelige husleier og større grad av forutsigbarhet for leieboere
- styrket oppsigelsesvern for leieboere i den nye husleieloven, for å begrense ufrivillig flytting
- strengere krav til utleiery for å sikre god bokvalitet for leieboere
- en større nasjonal satsing på bygging av kommunale boliger, for å unngå at kommunene benytter seg av gjennomstrømningsmodellen, og for å styrke det fysiske og sosiale bomiljøet. Kommunale boliger bør være gode og trygge hjem på linje med andre boformer^{xii}
- nasjonal støtte til en allmenn, ikke-kommersiell boligsektor der leieboere kan oppnå bostabilitet, rett til medvirkning og deltakelse, og overkommelige boutgifter

Leieboerforeningen takker ekspertutvalget for det gode arbeidet som blir lagt ned for å styrke sårbare barnefamiliers livsvilkår, og ønsker utvalget lykke til med det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen

Anne-Rita Andal
Avdelingsleder bomiljø
LEIEBOERFORENINGEN

i

ii [Én av ti bor trangt - SSB](#)

iii [Institute for Social Research - Open Arcive: Boligens betydning for annen velferd : en gjennomgang av nasjonal og internasjonal forskning \(unit.no\)](#)

iv [– Tenk om barna blir knivstukket – Oslo og Viken \(nrk.no\)](#)

v [Leietakere mindre fornøyd med livet \(ssb.no\)](#)

vi [a-leie-bolig-i-norge-1.pdf \(forbrukerradet.no\)](#)

vii Utdrag fra rapport kan oppgis på forespørsel

viii [Én av ti bor trangt - SSB](#)

ix [oppdatert-versjon-alle-trenger-en-nytt-hjem.pdf \(regjeringen.no\)](#)

x [Andelen leietakere øker - SSB](#)

xi [Utvalg skal gå gjennom husleieloven - regjeringen.no](#)

xii [– På tide å reformere den kommunale boligsektoren i Oslo - OsloMet](#)